

TANTSUD II VAATUSES:

Valss
Tšardaš
Kankaan

Esitab balletirühm. Solistid: — SVETLANA BALOJAN
LARISSA KAUR
MARIANNA KORSAK
SAIMA KRANIG
ELENA MARTINSON
AIMI RUMESSEN
VALENTINA SINTSOVA
LUDMILLA SILOVA
LUDMILLA STSERBAKOVA
— ANTON BOME
JANIS GANGNUS
PEETER KARELL
JAAN PUUSEPP
ÜLO TRUUSA

STRAUSS — VIIN — «NAHKHIIR»

Viini ajaviitemuusika tippudeks 19. sajandil olid kaks Straussi: Johann Baptist vanem (1804—1849) ja Johann Baptist noorem (1825—1899). Viimane, «Nahkhiire» autor, sai isalt päranduseks mitte üksnes nime ja materiaalseid väärtusi, vaid palju muudki. Juba 19-aastaselt tegutses noor Johann kõrvuti isaga viuldaja- ja dirigendiametis ning kirjutas tantsumuusikat. Oli heliloojana vähemasti samavõrd viljakas. Kuuekümnendate aastate alguseks oli ta juba 250 valsi, marsi, kadrilli ja polka autor. Johann Strauss vanem tegi endale ja oma orkestrile nime paljudes Euroopa riikides. Ka poeg jätkas, ning veelgi suurema menuga, seda teed. 1867. a. Pariisi maailmanäitusel oli tõmbenumbriks valss «Ilusal sinisel Doonaul». Strauss dirigeeris seda päevast päeva ligi neli kuud järjest. Kui ta koju tagasi pöördus, ristisid viinlased ta isa järel valsikuningaks.

19. sajandi Viin oli valsilinn. Kuivõrd, seda toonitab seegi fakt, et ka Beethoven, Schubert ja Brahms viinlastena end oma loomingus valsist võluda lasid. Viin oli tantsu- ja laulurõõmus linn. Kohvikud, tantsusaalid ja pargid rõkkasid muusikast. Väikestes joogikohtades tavatsesid esineda jumalast antud hääle ja värsiosavusega kupleelauljad. Nende riimid olid ehk ramedavõitu, kuid löövad ja ajakajalised. Avaramates saalides esinesid suuremad ansamblid või siis pärisorkestrid, mida juhatasid Josef Lanneri ja Johann Straussi masti mehed.

Sajandi teine pool oli Viinile omamoodi murranguline. Linn kasvas, moderniseerus. Jõukas äriklasse kasvas kiiresti. Kuid et valsilinnas mõndagi ka liivale ehitati, tõestas 1873. a. tohutu finantskrahhi, mis vapustas Viini vähe aega pärast sealse maailmanäituse avamist.

Uudseks nähtuseks «uues» Viinis oli ka operett.

Esmalt mängiti pariislase Jacques Offenbachi teoseid, mis omakorda õhutas kohalikke heliloojaid selles žanris jõudu proovima. Franz von Suppé operetti «Pansion» (1860) võib viini opereti ava leheküljeks lugeda. Johann Straussi õnnestus operetipisikuga nakatada alles kümne aasta pärast. 1871. a. esietendus «Indigo ja nelikümmend röövlit», 1873. aastal «Karneval Roomas». Kolmas, «Nahkhiir», oli aga õieti ta esimeseks operetiks Viinist ja viinlastest endist. (Esietendus 5. aprillil 1874. aastal). Kas mitte selles ei seisne «Nahkhiire» õnnestumise üks põhjusi? Esmakordselt kirjutas Strauss

oma kaaslinlastest n.ö. suures vormis. Esmasuse võlule kaasnes tüki tegelaste elu- ja vaimulaadi mõistmine. Ega siis muidu poleks tolelaegsed kriitikud tõstnud esile just «Nahkhiire» muusikaliste karakterite eredust. Heinrich Eisensteini pikantsevõitu lugu kõige juurdekuuluvaga oli killuke «uuest» Viinist, pesueht lustimise tükk, mäng mängus. Kuid, meenutades 1873. a. suurt krahhi «Eisensteini-de» ringkondades, kas mitte ka ajakajaline kõverpeegel? Viinlaslikult heasüdamliku muigega antud, kuid siiski...

Lavastusala juhataja	— ULO MATESEN
Dekoratsiooniala juhataja	— FELIX THALING
Kostüümiala juhataja	— LEIDA SAREV
Valgustusala juhataja	— VELLO KUUSIK
Jumestus ja parukad	— SERAFIMA GROMOVA
Kunstnik-butafor	— VAINO VAHTRIK
Rekvisiidiala juhataja	— META KALT
Lavameister	— HEINRICH TOOTS